

NY FORSKNING HAR SVÆRT VED AT SLÅ FORÆLDET FORSKNING AF BANEN I FOLKESKOLEN

Forskning har svært ved at trænge igennem til praktikerne i folkeskolen. Og den forskning, der trænger igennem, er ofte ikke den bedste. Eksempelvis er opfattelsen af social arv forældet. Konsekvensen er, at folkeskolen ikke lykkes med at reducere social ulighed.

Af CLAUS HOLM,
instituttleder, DPU, Aarhus Universitet

Den danske folkeskole skal gøre brug af de bedste forskningsresultater. Det vil der næppe være mange i ministerier, kommuner, skoler, forskningsinstitutioner eller professionshøjskoler, der er uenige i.

Problemet er bare, at samarbejdet mellem aktørerne ikke fungerer godt nok, og at skolerne derfor ikke bruger forskningen optimalt. Der er simpelthen ikke nok 'hul igennem' fra forskning til klasseværelset. Det er veldokumenteret og ikke nyt.

Forklaringerne lyder, at det er svært at påvirke uddannelsesinstitutionerne, og at de teorier, forskerne interesserer sig for, ikke altid er relevante i den praktiske pædagogiske virkelighed.

Vi har altså at gøre med relativt lukkede kredsløb uden tilstrækkelig forbindelse mellem teori og praksis. Heldigvis er denne fremstilling karikeret – der er forbindelser. Og der bliver flere. Forskning *finder* vej til klasseværelserne.

Men der er et stort 'men'. Det er langt fra altid de forskningsidéer, der har den højeste kvalitet, der vinder indpas. Og når først en idé har bidt sig fast, er det svært for bedre forskning at trænge igennem. Et eksempel er begrebet social arv, hvor praksis i dag bygger på forældet viden. Det vender jeg tilbage til.

De vigtige spørgsmål er, om og hvordan man skaber forbindelse mellem forskning af høj kvalitet og praksis i klasseværelset.

Uddannelseshistorikeren Jack Schneider fra Harvard Graduate School of Education ud-

kom i 2014 med bogen *From the Ivory Tower to the Schoolhouse: How Scholarship Becomes Common Knowledge in Education*.

Han beskriver i bogen, hvordan der i USA – ligesom i Danmark – ikke er en direkte og velfungerende hovedvej fra relevant forskning af høj kvalitet til, at lærerne tager forskningen til sig og anvender den i klasseværelset.

Samtidig beskriver han, hvordan forskningsidéer ad omveje alligevel finder vej til klasseværelset. Men han konkluderer også, at det ikke nødvendigvis er den bedste forskning, der finder vej til praksis. Ja, faktisk er hans konklusion, at det oftere er sådan, at forskning af høj kvalitet ikke finder vej 'ad omveje'.

Man kan opridse fire faktorer, som skal være til stede for at skabe en 'omvej'.

For det første skal lærerne og pædagogerne opfatte forskningen som betydningsfuld og af høj kvalitet. Det kan for eksempel være, hvis ny forskning stammer fra anerkendte forskere.

For det andet skal den ny forskning bygge på fælles og alment accepterede overbevisninger – for eksempel overbevisningen om, at alle børn kan lære.

Tredje faktor er, at det skal være realistisk at integrere forskningen i lærerens eksisterende praksis. De skal tilføje nye handlemuligheder.

For det fjerde skal forskningsidéerne være transportable. De skal kunne formidles via bogudgivelser og studieordninger og videre til tilgængelige og praktiske værktøjer.

De fire faktorer kan være til stede i forskellig form og fylde, men alle faktorer skal være til stede, hvis lærere skal bemærke, acceptere, bruge og dele denne forskningsviden. Schneider udpeger konkret Blooms Taksonomi,

Howard Gardners teori om mange intelligenser, projekt-pædagogik og brug af direkte instruktion til gavn for svage elever som forskning, der er slået succesfuldt igennem.

Men han peger også på, at graden af succes med at forbinde forskning med praksis *ikke* afhænger af den reelle forskningsmæssige kvalitet. De fire faktorer – kombineret med held – tillader også brug af svage forskningsidéer.

Herhjemme er begrebet social arv et godt eksempel på, at nyere forskning af høj kvalitet om social ulighed har svært ved at slå forældet, men praktiseret forskning af banen.

Den gængse teori om, at børn af forældre med svære problemer som alkoholmisbrug, narkomani eller vold arver eller overtager uvarerne direkte fra forældrene, er 50 år gammel. Og den er fortsat populær og praktiseret.

Men forskeren Morten Ejrnæs fra Aalborg Universitet har i snart 20 år angrebet teorien og brugen af den. Den er en myte, og der eksisterer ikke empirisk dokumentation for den. At børn af forældre med de her svære problemer skulle overtage dem direkte, er ikke sandt.

Børnenes liv er fyldt med alle mulige risikofaktorer, men hovedparten havner *ikke* i samme situation som forældrene. Lykkeligtvis. Alligevel fylder teorien om social arv meget blandt forskere, politikere, embedsmænd, undervisere og praktikere.

Resultatet – og det er det egentlige problem – er, at en sejlivet fejlslappet betyder, at lærere og pædagoger risikerer at møde udsatte elever med for lave forventninger. De tror ikke nok på dem.

Det er det, Morten Ejrnæs længe har kæmpet for: En bedre forskningsmæssig forståelse af begrebet social ulighed, så socialt udsatte elever kan blive mødt med mere optimistiske forventninger.

Social arv er altså – på linje med Schneiders konklusioner – ikke alene en svag forskningsside som ad en omvej fandt ind i klasseværelset. Det er også en idé, som fører os på afveje.

På den baggrund er det tydeligt, at vi må arbejde på at anlægge bedre hovedvejsforbindelser mellem forskning og praksis.

Indtil det sker – og det kan have lange udsigter – vil jeg anbefale, at de forskere,

der har forskning af høj kvalitet, lærer at bruge omvejene effektivt. Det vil gavne Folkeskolereformens målsætning om at hjælpe de svage elever.

